

ELŐSZÓ.

A szükség szülte meg ezt a gyűjteményt, melyet ERDÉLYI MAGYAR ÉVKÖNYV névvel utjára bocsátunk. Erdélyi) azért, mert a történelmi Erdély személyesíti ma meg a Romániához került magyar részek közös sorsát; magyar, mert Erdélyben csak a magyar életet akarjuk számontartani és Évkönyv, mert ezt a számbavételt, melyet most 11 évre visszamenőleg kíséreltünk meg, évről-évre meg akarjuk ismételni.*

Az erdélyi magyar nép közös életének megnyilvánulásairól eddig is történtek számbavételek. Ezeket azonban a különböző egyházi és társadalmi alakulatok külön végezték el és külön is hozták nyilvánosságra. Hiányzott az összefoglalás, mely szem előtt tartja a kapcsolatokat és megmutatja a nemzeti egységet.

Erre az összefoglalásra pedig szükség van. Nemcsak azért, hogy az adatokkal dolgozó szakembernek rendelkezésére álljon, hanem talán elsősorban, hogy az erdélyi magyarság minél szélesebb rétegei kapjanak áttekintést nemzeti életünk terjedelméről és mélységéről. Hogy öntudatossá váljanak azok az erőink, melyek megvannak. Másfelől pedig figyelem forduljon szervezettségünk hiányai felé.

Maga a mód is, ahogyan az ERDÉLYI MAGYAR ÉVKÖNYV létrejött, szervezettségünk teljesebbé válása felé jelent lépést: önkéntes és eredményes együttműködést annak

**) Erdély alatt azonban tág értelemben a szorosan vett történelmi Erdélyen kívül a Magyarországtól Romániához csatolt egész területkomplexumot értjük minden alkalommal, amikor röviden Erdély megjelölést használunk az egyes fejezetekben.*

a képnek a megfestése érdekében, mely kulturális és társadalmi életünk legfontosabb ágazataiban 11 esztendő kisebbségi életének hatását igyekszik megmutatni. Nem elégedtünk ugyanis meg az ismert adatok csoportosításával, hanem másfél esztendőt meghaladó közvetlen adatgyűjtést folytattunk le. Pontosán 2649 kérdőívet küldöttünk szét. Munkatársaink névsora pedig, melyet hátrább leközlünk, arról tesz bizonyosságot, hogy törekvésünk fontosságát megértette 714 erdélyi magyar, kiknek sorában a társadalomnak minden rétege képviselve van, s munkánkban önkéntesen és önzetlenül kész volt résztvenni, a legtöbben több kérdőívünk lelkiismeretes és pontos kitöltésével. Ha ugyanez az érdeklődés és megértés fogadja magát a kész ERDÉLYI MAGYAR ÉVKÖNYVET, is, úgy meg van a reményünk arra, hogy a megkezdett munkát évről-évre valóban folytathatjuk, a hiányokat pedig pótolhatjuk.

Tudatában vagyunk ugyanis annak, hogy a célt, melyet magunk elé tűztünk, ezzel a kötettel csak hiányosan és tökéletlenül értük el. Hiányzik mindenekelőtt az erdélyi magyarság gazdasági életének összefüggő kérdéscsoportja. Holott nyilvánvaló az a fontosság, melyet a gazdasági jelenségek a népek életében elfoglalnak. Különösen akkor, ha a szabad és egyenlő gazdasági versenynek feltételei nincsenek meg. Az adatok gyűjtését azonban itt is megkezdettük, s ha a magyar közönség részéről ez a munkánk a kellő támogatást megkapja, reméljük, hogy rövidesen befejezhetjük és eredményeiről az ÉVKÖNYV második évfolyamában már be is számolhatunk. Ugyanebben az évfolyamban tesszük közzé az erdélyi magyarság társadalmi tagozódásáról szóló helyzetképet s mindazokat a fejezeteket, melyek ebből az első kötetből – részint az adatok hiányossága miatt, részint hely híján, – sajnos, kimaradtak. Így a közbirtokosságok helyzetére vonatkozó adatgyűjtésünk, mely teljesnek mondható, gazdasági természete folytán a jövő évfolyamra marad. Az erdélyi magyar képzőművészek összegyűjtött adatainak közlését pedig a társadalmi tagozódásról szóló fejezetre kell hagynunk. Az erdélyi magyar színjátszásról, irodalmi egyesületekről és irodalmi embereinknek külföldi kapcsolatairól, a sajtóról és a könyvnyomtatásról, az erdélyi magyar muzeumokról és kulturházakról, valamint a műemlékeinkről és történelmünk em-

*lékeiről megkezdett adatgyűjtésünket még hiányosnak talál-
tuk ahhoz, hogy eredményeiről beszámolhassunk.*

*Bizonyára elfogultak vagyunk, de munkánkban ered-
ményt látunk. Elsősorban nem is ott, hogy – bár hiányosan,
gyarlón és töredékesen – de mégis sikerült ennyi adatot ösz-
szegyűjteni. Az igazi, a jelentőségteljesebb eredmény, úgy
érezzük, ott van, hogy ezt az adathalmazt 714 erdélyi magyar
ember önként hordta, – azt kell mondanunk, – adta össze,
nem sajnálva fáradságot és legyőzve a hagyományos nemtör-
ődömséget. Meg kell, mert illik megköszönnünk ezt a segít-
séget, de tudjuk, hogy ez nem szivességből, hanem a közös
magasabb emberi életet, a nemzeti életet igenlő, akaró ösz-
tönből történt, melyet a köszönet szokásos formája csak ki-
csinyelne. Ugyanezzel a köszönettel tartozunk az erdélyi ma-
gyar politikai, egyházi- és társadalmi alakulatoknak hathatós
támogatásukért, melyben részesítettek. Külön pedig Sándor
József szenátor urnak, aki naplójegyzeteit rendelkezésünkre
bocsátotta és ezzel lehetővé tette, hogy a kronológia adatait,
különösen az első éveket illetően, ellenőrizhessük és kiegészí-
thessük.*

*Örömmel állítjuk munkánkat a kritika mércéje alá. Az
ilyen természetű munkát ugyanis csak jobb, pontosabb és ki-
merítőbb adatok birtokában lehet bírálni. Annak pedig, hogy
valahol vannak ilyenek, csak örülhetünk és örömmel fogjuk
azokkal adatgyűjtésünket kiegészíteni.*

*Bizunk abban, hogy ez a gyűjtemény magával viszi a
jegyet, melyet megszületésénél kapott. Ha tudatosabbá teszi
az erőt, ott a hol van erő és megsürgeti a védekezést ott, ahol
erőtlenség mutatkozik: elérte célját.*

Kolozsvárt, 1930. október havában.

DR. FRITZ LÁSZLÓ.

DR. SULYOK ISTVÁN.